

Maasdriel en de Bestuursafspraken

Is de gemeente Maasdriel voldoende voorbereid op de decentralisatie van de begeleidingstaken uit de AWBZ en de Jeugdzorg?

Rapport van het zesde onderzoek van de Rekenkamercommissie van de gemeente Maasdriel

November 2011

Hoofdstuk 1: Verantwoording

1.1 De Kernvragen

In ons land voltrekken zich grote veranderingen op het gebied van de maatschappelijke ondersteuning. Zo worden de begeleidingstaken uit de AWBZ per 1 januari 2013 in de Wmo ondergebracht. Ook zal de Jeugdzorg uiterlijk in 2016 naar de gemeenten moeten zijn gedecentraliseerd. Deze forse verzwaring in de taken en verantwoordelijkheden van de gemeenten gaat gepaard met ingrijpende bezuinigingen. Deze veranderingen zijn voor een belangrijk deel vastgelegd in de *Bestuursafspraken 2011-2015* die tussen het Rijk, de VNG, het IPO en de Unie van waterschappen zijn gemaakt. Deze *Bestuursafspraken 2011-2015* worden in de dagelijkse praktijk vaak nog aangeduid met de oudere term 'Bestuursakkoord'.

In haar jaarplan voor 2011 heeft de Rekenkamercommissie een mogelijk onderzoek naar de uitvoering en de beheersing van de Wmo aangekondigd. De *Bestuursafspraken 2011-2015* en de daarmee gepaard gaande bezuinigingen maken dit onderwerp zowel actueel als urgent. Na afstemming met de klankbordgroep heeft de Rekenkamercommissie daarom gekozen voor een onderwerp in de sfeer van de Wmo, met als titel: Maasdriel en de Bestuursafspraken.

De Rekenkamercommissie heeft voor dit onderzoek de volgende kernvraag geformuleerd:

Is de gemeente Maasdriel voldoende voorbereid op de decentralisatie van de begeleidingstaken uit de AWBZ en de Jeugdzorg?

Het antwoord op deze vraag is immers bepalend voor het succes van de uitvoering van de *Bestuursafspraken 2011-2015* in de gemeente Maasdriel.

Zowel de overgang van de begeleidingstaken uit de AWBZ naar de Wmo, als de decentralisatie van de Jeugdzorg, bouwen voort op eerdere grote veranderingsprocessen bij de gemeenten. Dat zijn de zogenoemde 'kanteling' van de Wmo en de instelling van een Centrum voor jeugd en Gezin (CJG). Beide processen zijn ook in de gemeente Maasdriel nog in volle gang. Een tweede kernvraag dringt zich daarmee op:

Is de gemeente Maasdriel met de kanteling van de Wmo en de opbouw van het CJG zodanig gevorderd, dat er een stevig fundament is ontstaan voor de volgende fase, de integratie van de begeleidingstaken uit de AWBZ en de Jeugdzorg?

Met dit rapport wil de Rekenkamercommissie op beide kernvragen een antwoord geven.

1.2 De vraagstelling nader beschouwd

De beide kernvragen omvatten brede en gecompliceerde beleidsterreinen, die in toenemende mate met elkaar verweven raken. Het is daarom nodig om na te denken over de wijze waarop de kernvragen kunnen worden beantwoord.

Voor de aanvang van het onderzoek zijn door de Rekenkamercommissie in afstemming met de klankbordgroep de volgende voorlopige deelvragen geformuleerd:

- ✚ De Rekenkamercommissie is zeer benieuwd naar de opzet en werking van het CJG in de gemeente Maasdriel. Is of was Maasdriel tijdig voorbereid, is er sprake van echte meerwaarde door het CJG, hoe ervaren burgers en andere actoren de gekozen voorzieningen?
- ✚ Datzelfde geldt voor de uitvoering van de WMO, zoals die nu luidt: hoe heeft Maasdriel de brede uitvoering ingericht, hoe vindt budgetbeheersing plaats, welk lokaal beleidskader is aan de orde, in hoeverre vindt regionale afstemming plaats, enzovoort?
- ✚ Conform de *Bestuursafspraken 2011-2015* tussen Rijk en decentrale overheden verdwijnen de zogenoemde begeleidingstaken uit de AWBZ en worden die overgenomen - door inpassing in de Wmo - door de gemeenten, na een weinig impliciete bezuiniging. Dit gaat al snel gebeuren: richting 2013 moeten de gemeenten gedegen zijn voorbereid, inclusief eventuele aanbestedingen of andere trajecten om tot afspraken met aanbieders van de desbetreffende diensten te komen. Staat Maasdriel inhoudelijk en managerial daarvoor voldoende op scherp?
- ✚ Vanuit hetzelfde kader: dezelfde vragen met betrekking tot taken rond de Jeugdzorg.

Tijdens het onderzoek bleek al snel dat deze deelvragen zowel te smal, als te breed zijn geformuleerd. Te smal, omdat de vier deelvragen te weinig recht doen aan het feit dat er een grote samenhang tussen de onderwerpen bestaat. Te breed, omdat in de deelvragen bepaalde aspecten te weinig aandacht krijgen, zoals de keuze voor intensieve regionale samenwerking door de gemeente Maasdriel.

Daarom heeft de Rekenkamercommissie gekozen voor een meer algemene benadering. Bij het onderzoek is gestreefd naar het verkrijgen van een totaaloverzicht van de stand van zaken bij de gemeente Maasdriel, rond de onderwerpen uitvoering en kanteling Wmo, transitie beleidstaken AWBZ naar Wmo, oprichting CJG en transitie van de Jeugdzorg naar de gemeente. Dit totaaloverzicht is vervolgens getoetst aan een algemeen normenkader dat wordt beschreven in de volgende paragraaf. Dit heeft geleid tot een algemeen inzicht in de mate waarin de gemeentelijke organisatie van Maasdriel is opgewassen tegen de decentralisatie van taken die voor haar uit de *Bestuursafspraken 2011-2015* voortvloeit.

De eerder genoemde deelvragen worden in dit rapport dus niet puntsgewijs behandeld. De antwoorden op de deelvragen zijn echter wel her en der in dit rapport terug te vinden.

De ontwikkelingen vinden in razend tempo plaats, zowel bij het Rijk, de gemeente, als de Regio Rivierenland. Bij dit onderzoek is rekening gehouden met de beleidsontwikkelingen tot en met donderdag 10 november 2011.

1.3 Normenkader

De Rekenkamercommissie heeft bij de toetsing het volgende normenkader toegepast:

- ✚ De gemeente voert de toepasselijke wet- en regelgeving zorgvuldig uit;
- ✚ De gemeente Maasdriel beschikt over een uitgewerkt en kwalitatief hoogwaardig beleidskader;
- ✚ Dit beleidskader wordt tijdig vastgesteld en uitgevoerd;
- ✚ De gemeente beheert de betreffende budgetten op juiste wijze;
- ✚ De gemeente heeft de beleidsvorming en uitvoering op doelmatige wijze georganiseerd;
- ✚ De gemeente draagt zorg voor een goede informatievoorziening, vooral richting de burgers;
- ✚ De inzet van de gemeente wordt door de burgers positief gewaardeerd.

1.4 Wat niet is onderzocht

De vraagstelling van dit onderzoek is erg breed. Daarom wil de Rekenkamercommissie hier duidelijk aangeven over welke aspecten zij geen oordeel zal geven. Het gaat om het volgende:

- ✚ In Maasdriel is het min of meer gebruikelijk dat de gemeenteraad informatie ontvangt over de uitvoering van de hele Wmo. Dat is in dit rapport nadrukkelijk niet het geval. Dit rapport van de Rekenkamercommissie gaat alleen over de vier onderwerpen uitvoering en kanteling Wmo, transitie beleidstaken AWBZ naar Wmo, oprichting CJG en transitie van de Jeugdzorg naar de gemeente. Andere aspecten van de Wmo blijven in dit rapport buiten beschouwing.
- ✚ De Rekenkamercommissie heeft geen oordeel willen geven over de inhoud van de verschillende beleidskaders. Dit oordeel is aan de politiek en in laatste instantie de burgers.
- ✚ De Rekenkamercommissie heeft uitsluitend een globale toetsing willen uitvoeren. Zij geeft dus geen oordeel over details. Het onderwerp is daarvoor te omvangrijk en te complex. Bovendien is de opzet van dit onderzoek daartoe te beperkt.

1.5 Opzet van het onderzoek

De opzet van dit onderzoek was buitengewoon eenvoudig.

Eerst heeft de Rekenkamercommissie een grote hoeveelheid documenten verzameld. Daarbij is gestreefd naar volledigheid. Deze documenten en de toepasselijke wetgeving zijn vervolgens bestudeerd. Ofschoon nooit kan worden uitgesloten dat er een document over het hoofd is gezien, meent de Rekenkamercommissie dat het beeld dat zij heeft gekregen voldoende is om tot een gefundeerde oordeel te kunnen komen.

Verder heeft de Rekenkamercommissie gesprekken gevoerd met de verantwoordelijke wethouder van de gemeente Maasdriel, een drietal beleidsambtenaren van de gemeente Maasdriel, een vertegenwoordiger van de Participatieraad en een beleidsadviseur van de Regio Rivierenland. De Rekenkamercommissie is alle geïnterviewde personen zeer dankbaar voor de tijd die zij aan de gesprekken hebben besteed, voor hun betrokkenheid bij het onderzoek en voor de schat aan bruikbare informatie die zij hebben gegeven. Een lijst met de namen van de geïnterviewde personen is als bijlage aan dit rapport toegevoegd (bijlage 1).

De bevindingen werden vervolgen neergelegd in dit rapport. Het onderzoek is uitgevoerd in oktober en november 2011, met een zeer strakke planning.

1.6 Wijze van rapporteren

Het schrijven van een rapport over dit onderzoek was lastig om drie redenen.

Ten eerste is de materie zo omvangrijk, dat de beschrijving van alle beleidsintenties en uitvoeringsmaatregelen zou leiden tot een erg lang en bijna onleesbaar verhaal. De Rekenkamercommissie volstaat daarom in dit rapport met een heel summiere omschrijving van de stand van zaken bij de gemeente Maasdriel. Dit is enigszins onbevredigend. Ter compensatie zijn aan dit rapport overzichten toegevoegd van de geraadpleegde relevante wet- en regelgeving (bijlage 2) en van alle bestudeerde documenten (bijlage 3). Veel van deze documenten zijn via de website van de gemeente te raadplegen, of elders op internet te vinden.

Het tweede punt betreft de beschrijving van de toetsing. Een systematische beschrijving van de toetsing van de enorme hoeveelheid beleidsaspecten aan het normenkader zou eveneens hebben geleid tot een lang en onleesbaar verhaal. Daarbij heeft de Rekenkamercommissie, zoals hierboven beschreven, haar onderzoek niet willen uitstrekken tot op detailniveau. In dit rapport wordt daarom geen systematische toetsing beschreven. Als tegenwicht is het hele eerste hoofdstuk van dit rapport gewijd aan de verantwoording van de gevolgde werkwijze.

De derde reden die het lastig maakt om dit rapport te schrijven wordt gevormd door de uitkomsten van het onderzoek. Die zijn namelijk eenduidig positief. Het is immers veel eenvoudiger om te beargumenteren dat iets fout gaat, dan wanneer het goed gaat. Als iets fout gaat, volstaat het geven van een paar voorbeelden als argument. Als iets goed gaat - ook als daarvoor overtuigende argumenten zijn aangegeven - kan er altijd een scepticus opstaan die tegenargumenten aanvoert. Dat geldt te meer bij dit rapport, omdat de Rekenkamercommissie vooral is uitgegaan van algemene waarnemingen en zich niet heeft gericht op details. De Rekenkamercommissie is zich volledig bewust van dit risico en aanvaardt dit.

Dit rapport bestaat uit twee hoofdstukken. Het eerste hoofdstuk betreft zoals gezegd de verantwoording van de opzet van het onderzoek en wordt hierbij afgesloten. Het tweede hoofdstuk beschrijft de bevindingen van de Rekenkamercommissie.

Hoofdstuk 2: Bevindingen

2.1 Stand van zaken

In deze paragraaf wordt de stand van zaken bij de gemeente Maasdriel beschreven wat betreft de onderwerpen uitvering en kanteling Wmo, transitie beleidstaken AWBZ naar Wmo, oprichting CJG en transitie van de Jeugdzorg naar de gemeente. Dit gebeurt per onderwerp. De beschrijving is, zoals eerder geschreven, uiterst summier en doet daarmee schromelijk tekort aan de complexe werkelijkheid. De beschrijving gaat niet verder dan nodig is voor het begrip van dit rapport.

Uitvoering en kanteling Wmo

De zogenoemde kanteling van de Wmo is geïnitieerd vanuit de gemeenten. De kanteling houdt ruwweg in, dat bij de toepassing van de Wmo de eigen verantwoordelijkheid van de mensen die gebruik maken van deze wettelijke regeling centraal staat. Dit betekent een verandering van een claimgerichte naar een vraaggerichte benadering bij de uitvoering van de Wmo. Tot de eigen verantwoordelijkheid wordt ook het leveren van eigen bijdragen gerekend.

De kanteling is inmiddels voor een belangrijk deel vastgelegd in het beleid, de regelgeving en de programma- en meerjarenbegroting van de gemeente Maasdriel. Hieraan is een bezuinigingsdoelstelling gekoppeld. De Participatieraad heeft zich over de voorgestelde maatregelen kunnen uitspreken.

Afstemming over de beleidsmaatregelen vindt vooral plaats met de gemeente Zaltbommel. Zaltbommel en Maasdriel streven naar een uniform beleid. Daarnaast vindt op onderdelen beleidsafstemming plaats met de Regio Rivierenland.

Het personeel van het Wmo-loket heeft training gekregen in de veranderende werkwijze als gevolg van de kanteling. De gemeente is de weg ingeslagen naar de instelling van één WWZ-loket.

Transitie beleidstaken AWBZ naar Wmo

Het Rijk heeft besloten om de functie begeleiding uit de AWBZ onder de compensatieplicht van de Wmo te brengen. Ook bij deze transitie staan de eigen verantwoordelijkheid en de eigen kracht van de burger voorop. Dit betekent dat de gemeente Maasdriel er een verantwoordelijkheid bij krijgt. De transitie gaat gepaard met een bezuinigingsdoelstelling en moet voor 2013 zijn gerealiseerd.

De transitie van de begeleidingstaken in de AWBZ is nog vrijwel onontgonnen terrein, niet alleen voor Maasdriel maar voor alle gemeenten en ook voor het Rijk. Pas in oktober 2011 is het (landelijke) Transitiebureau begeleiding in de Wmo met een plan van aanpak gekomen. Zelfs over de te gebruiken begrippen bestaat nog algemeen onduidelijkheid.

De Regio Rivierenland heeft inmiddels een studiedag gehouden, waarbij ook de gemeente Maasdriel aanwezig is geweest. Het ligt in de lijn van de verwachtingen dat de gemeente Maasdriel voor een regionale aanpak zal kiezen. Dit alleen al, omdat de gemeente te klein is om dit beleid zelf uit te voeren. De gemeente beschikt op dit moment nauwelijks over de expertise, als het gaat om de groep mensen waarvoor zij nu een bijzondere verantwoordelijkheid krijgt. De transitie impliceert tevens de introductie van de hierboven beschreven kanteling van de Wmo in de begeleidingstaken die worden overgedragen vanuit de AWBZ.

De gemeente is inmiddels begonnen aan een traject dat onder meer zal bestaan uit een inventarisatie, een analyse, een visiedocument en een gewijzigde Wmo-verordening.

CJG

Nadat eerst nog de mogelijkheid verkend is om een eigen CJG op te zetten, heeft de gemeente Maasdriel al snel gekozen voor regionale samenwerking. Het CJG is opgezet vanuit Regio Rivierenland, met lokale invulling per gemeente. Zo ook in Maasdriel. Het eerste fysieke contactpunt in Maasdriel is op 13 oktober 2011 feestelijk geopend. Een tweede zal volgen. Telefonisch contact en contact via internet worden via de Regio Rivierenland verzorgd.

De gemeente heeft daarmee de doelstelling dat elke gemeente in 2011 over een CJG moet beschikken gehaald. Ook het CJG in Maasdriel wordt geconfronteerd met bezuinigingen.

Bij de totstandkoming van CJG's in Nederland loopt de Regio Rivierenland mee in de voorste gelederen. Binnen de Regio Rivierenland behoort de gemeente Maasdriel waar het gaat om het CJG tot de trekkers.

Decentralisatie Jeugdzorg

Op grond van de *Bestuursafspraken 2011-2015* worden de gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van de gehele zorg voor kinderen, jongeren en hun opvoeders. Deze opdracht zal worden neergelegd in een nieuw wettelijk kader. Ook de jeugdbescherming en jeugdreclassering worden overgeheveld naar de gemeenten. Uiterlijk 2016 moet deze ingrijpende operatie zijn voltooid.

Heel veel is nog onduidelijk. Op 8 november 2011 heeft de staatsecretaris de beleidsbrief 'Geen kind buiten spel' aan de Tweede Kamer gestuurd. In deze beleidsbrief worden de contouren van het nieuwe beleid zichtbaar, maar zaken als fasering zijn nog niet echt duidelijk. De beleidsbrief is zo recent dat over de consequenties nog niet is nagedacht.

Kern in deze transitie wordt de verdere uitbouw van het CJG. Dit betekent dat de gemeente Maasdriel serieus overweegt om deze uitbouw van het CJG ook via de Regio Rivierenland te organiseren. Een formeel besluit hierover is echter nog niet genomen. Inmiddels is door de gemeente al actief deelgenomen aan diverse bijeenkomsten van de Regio Rivierenland op ambtelijk en bestuurlijk niveau.

2.2 Inzichten

Op basis van de informatie verkregen uit documenten en gesprekken, getoetst aan het hierboven beschreven normenkader is de Rekenkamercommissie gekomen tot een aantal algemene inzichten. Deze algemene inzichten worden in deze paragraaf beschreven. De volgorde van deze beschrijvingen is zodanig gekozen dat er een min of meer logische verhaallijn ontstaat. Met deze volgorde wordt dus geen rangorde van relevantie aangegeven, of iets dergelijks.

Regionale samenwerking

De gemeente Maasdriel is te klein om de hierboven beschreven veranderingen zelfstandig door te voeren. Dat geldt trouwens voor veel gemeenten in de regio. CJG en Jeugdzorg komen tot ontwikkeling binnen de Regio Rivierenland. Dat zal mogelijk ook voor de transitie van de begeleidingstaken uit de AWBZ gaan gelden. Bij de kanteling en uitvoering van de Wmo wordt de samenwerking met de gemeente Zaltbommel gezocht.

Hoe vanzelfsprekend ook, de Rekenkamercommissie waardeert deze keuze voor regionale samenwerking positief.

Planning en fasering in regionale samenwerking

De deelname van de gemeente Maasdriel aan het samenwerkingsverband van de Regio Rivierenland waar het gaat om CJG en Jeugdzorg, betekent onder andere dat de gemeente de planning van de regio Rivierenland feitelijk moet volgen. Hoewel dit de planningsvrijheid van de gemeente enigszins beperkt, vindt de Rekenkamercommissie dit niet bezwaarlijk. Dit vooral omdat de resultaten van de samenwerking naar verwachting zijn.

Planning en fasering overige taken

De Rekenkamercommissie heeft de indruk dat de planning en fasering van de uitvoering en de kanteling van de Wmo en de transitie van de begeleidingstaken uit de AWBZ op schema liggen. Er worden voldoende beleidsinitiatieven ontplooid. Binnen het gemeentelijk apparaat is men zich voldoende bewust van de korte termijnen die in het bijzonder voor de transitie van de AWBZ gelden.

Op grond van de Wmo had er in 2011 een nieuw beleidsplan vastgesteld moeten worden. Dit beleidsplan staat voor 2012 gepland. Ofschoon de gemeente hier niet volgens de wet heeft gehandeld, valt deze kleine vertraging volgens de Rekenkamercommissie te billijken. De veranderingen in de sfeer van de Wmo zijn immers zo groot dat een beleidsplan 2011 nu al verouderd zou zijn. Een beleidsplan 2012 heeft waarschijnlijk een wat duurzamer karakter.

Inbreng in regionale samenwerking

In de samenwerking van Regio Rivierenland is de gemeente Maasdriel volgend, waar het gaat om het CJG en de Jeugdzorg. Dat geldt echter voor alle deelnemende gemeenten. Wat betreft bestuurlijke en ambtelijke inbreng doet de gemeente Maasdriel niet onder voor die de andere deelnemende gemeenten.

Kwaliteit beleidskader

De beleidsdocumenten van de gemeente Maasdriel en de Regio Rivierenland die door de Rekenkamercommissie zijn bestudeerd zijn over het algemeen van goede kwaliteit. Het beleidskader vertoont geen grote omissies. De beleidsdocumenten bevatten vaak een duidelijke visie en getuigen van een zorgvuldige afweging. Rechtmatigheidsproblemen heeft de Rekenkamercommissie niet kunnen constateren.

Organisatie

De beleidsontwikkeling voor CJG en Jeugdzorg geschiedt door het Team Samenleving. De beleidsontwikkeling en de uitvoering van de kanteling van de Wmo en de transitie van de begeleidingstaken uit de AWBZ geschiedt door het Team Samenleving en het Team Wmo, met een onderlinge taakverdeling. Alle hier genoemde onderwerpen behoren tot de portefeuille van één wethouder. De Rekenkamercommissie waardeert de ambtelijke en bestuurlijke inzet als betrokken en zeer competent. De gemeente Maasdriel beschikt over een goed team.

Budget en bezuinigingen

De diverse bezuinigingen bij de gemeente Maasdriel zijn vastgelegd in de *Ombuigingsvoorstellen 2012-2015* en verwerkt in de *Programmabegroting 2012*, die tevens een meerjarenperspectief bevat. Alle bezuinigingen met betrekking tot de onderwerpen van dit onderzoek zijn in beide documenten verwerkt. De kanteling in de Wmo is bij de bezuinigingen nadrukkelijk tot beleidsmatig uitgangspunt genomen. De Rekenkamercommissie is van mening dat deze bezuiniging op de Wmo op basis van zorgvuldige afwegingen worden doorgevoerd. De bezuiniging op het CJG is nog niet ingevuld. De bezuinigingen treffen ook de bedrijfsvoering van de gemeente. Zo is er een ombuiging opgevoerd voor de herschikking van de Wmo.

Participatieraad

De Participatieraad Maasdriel is pas kort in functie. Inmiddels heeft de Participatieraad een eerste schriftelijk advies gegeven over de voorgestelde (bezuinigings)maatregelen voor de Wmo. Per saldo acht de Participatieraad de voorstellen redelijk en maatschappelijk aanvaardbaar, mits er rekening wordt gehouden met een aantal aandachtspunten. De Rekenkamercommissie constateert dat de samenwerking met de Participatieraad goed is. De Participatieraad kenmerkt zich door een deskundige, positief kritische opstelling.

Informatievoorziening

De Rekenkamercommissie is van mening dat de informatievoorziening aan de burger voldoende is. In het bijzonder rond het CJG wordt veel aandacht besteed aan communicatie. Dit vloeit voort uit de taak van het CJG.

Waardering door de burger

De gemeente Maasdriel neemt deel aan benchmarkonderzoeken van het SGBO. In het *Wmo-basisbenchmarkonderzoek 2010* scoort Maasdriel lager dan gemiddeld, zij het dat de scores van de gemeente op sommige onderdelen hoger dan gemiddeld zijn. Ten opzichte van 2009 zijn de scores flink verbeterd. Uit het *Tevredenheidsonderzoek 2010* blijkt dat gemeente Maasdriel tegen minder kosten, gelijk of iets beter scoort dan vergelijkbare gemeenten. De Rekenkamercommissie stelt vast dat Maasdriel waar het gaat om de uitvoering van de Wmo een gemiddelde gemeente is en ook door de burger als zodanig wordt gezien.

Over de waardering door de burger van het CJG is nog weinig bekend. Uit de cijfers tot nu toe blijkt dat van burgers aanzienlijk meer gebruik maken van de internetmogelijkheden, dan van telefonisch contact of een bezoek aan een fysiek contactpunt. De Rekenkamercommissie meent dat het nog veel te vroeg is om uit deze cijfers conclusies te trekken. Daarvoor is het CJG nog te veel in ontwikkeling.

2.3 Suggesties

De dynamiek van de onderwerpen van dit onderzoek is groot. Alles is volop in verandering en deze rapportage kan daardoor niet anders zijn dan de beschrijving van een tussenstand. Op grond van haar waarnemingen wil de Rekenkamercommissie enkele suggesties doen voor de ontwikkeling van het beleid. Deze suggesties kunnen niet anders dan zeer algemeen zijn.

Blijf kiezen voor regionale samenwerking

De keuze voor regionale samenwerking bij de beleidsontwikkeling en de uitvoering van de onderwerpen van dit onderzoek is voor de gemeente Maasdriel bijna vanzelfsprekend. Hoewel dit eigenlijk overbodig is, wil de Rekenkamercommissie wijzen op de wenselijkheid van regionale samenwerking. Voor zaken als de opzet van het CJG, de decentralisatie van de Jeugdzorg en de transitie van de begeleidingstaken van AWBZ is de gemeente Maasdriel domweg te klein. Bijzondere aandacht verdient het feit dat Den Bosch voor een aantal voorzieningen centrumgemeente is, met name in de sfeer van de AWBZ. Bovendien is Den Bosch centrumgemeente voor de prestatievelden 7, 8 en 9 van de Wmo.

Houdt rekening met een veranderend CJG

Door de decentralisatie van de Jeugdzorg naar de gemeenten en het onderbrengen van de taken bij het CJG, is het aannemelijk dat het CJG zal groeien en aan maatschappelijk belang zal winnen. Op termijn kan zich de vraag voordoen of de huidige organisatiestructuur van het CJG als samenwerkingsverband nog wel voldoet. Wellicht wordt een geïnstitutionaliseerde organisatievorm noodzakelijk, inclusief rechtspositionele aspecten. Ofschoon dit soort vragen nog lang niet aan de orde zijn, beveelt de Rekenkamercommissie aan om de organisatorische aspecten van het CJG op het netvlies te houden.

Formuleer ambities voor de Wmo

De scores van Maasdriel in benchmarkonderzoeken over de uitvoering van de Wmo zijn gemiddeld. De Rekenkamercommissie vraagt zich af Maasdriel hiermee tevreden moet zijn. Waarom worden er geen ambities geformuleerd, in de trant van 'Maasdriel wil in 2015 behoren tot de 25 beste Wmo-gemeenten van Nederland'? De Rekenkamercommissie denkt dat een dergelijke ambitie tal van positieve effecten kan hebben, zowel voor de Maasdielse gemeenschap als voor de interne organisatie. Dit hoeft niet noodzakelijk meer geld te kosten.

Geen expertise over AWBZ

De Rekenkamercommissie beveelt aan rekening te houden met het feit dat de gemeente Maasdriel op dit moment niet beschikt over expertise over de doelgroep waarvoor zij door de transitie van begeleidingstaken van de AWBZ naar de Wmo een grotere verantwoordelijkheid krijgt. Deze expertise is echter wel noodzakelijk. Hiervoor zal een oplossing moeten worden gevonden.

Denk na over de eigen organisatie

De veranderingen die in gang zijn gezet hebben mogelijk ook gevolgen voor de interne organisatie van het gemeentelijk apparaat. Er komen immers taken bij, taken worden in elkaar geschoven en taken veranderen. Op termijn kan blijken dat de huidige organisatiestructuur rondom de Wmo niet meer optimaal is. Daarom beveelt de Rekenkamercommissie aan om te beginnen met een voorzichtige reflectie op de eigen organisatie, beperkt tot de Wmo, het CJG en de Jeugdzorg. Bijzondere aandacht verdient de omvang van de formatie. Minder beleidsontwikkeling binnen de gemeente Maasdriel betekent meer overnemen van het beleid van de Regio Rivierenland en dus minder eigen invulling. Dat is een keuze, waarvan men zich bewust moet zijn.

Formuleer een nieuw aanbestedingsbeleid

De huidige nota Aanbestedingsbeleid dateert van 2006. Door de veranderingen als gevolg van de *Bestuursafspraken 2011-2015* krijgt de gemeente te maken met nieuwe partners en nieuwe aanbestedingstrajecten. De Rekenkamercommissie meent dat alleen daarom al een herijking van het aanbestedingsbeleid zinnig kan zijn. Omdat bij de aanbesteding het Inkoopbureau van de Regio Rivierenland al een rol speelt, is het verstandig om deze herijking ook in een regionaal kader te bezien.

2.4 Slotsom

Het wordt tijd om terug te keren naar de twee kernvragen. Met behulp van de hierboven beschreven inzichten en suggesties is het mogelijk om die te beantwoorden.

De eerste kernvraag luidt: Is de gemeente Maasdriel voldoende voorbereid op de decentralisatie van de begeleidingstaken uit de AWBZ en de Jeugdzorg? Het antwoord kan volgens de Rekenkamercommissie niet anders zijn dan 'ja'. Maasdriel is voldoende voorbereid. Weliswaar zijn er nog erg veel zaken waarvoor beleid moet worden ontwikkeld, maar daarin verschilt Maasdriel niet van andere gemeenten. Belangrijker is dat de Rekenkamercommissie geen wezenlijke beleidsachterstanden heeft geconstateerd. De kwaliteit van de huidige beleidskaders is meer dan voldoende.

De tweede kernvraag was: Is de gemeente Maasdriel met de kanteling van de Wmo en de opbouw van het CJG zodanig gevorderd, dat er een stevig fundament is ontstaan voor de volgende fase, de integratie van de begeleidingstaken uit de AWBZ en de Jeugdzorg? Ook deze vraag moet met een duidelijk 'ja' worden beantwoord. De ontwikkeling van het CJG ligt, mede omdat voor samenwerking in het kader van Regio Rivierenland is gekozen, op schema en is nog lang niet ten einde. De kanteling van de Wmo is voortvarend opgepakt en heeft geresulteerd in deugdelijk beleid en regelgeving. Er wordt intensief samengewerkt en afgestemd met de gemeente Zaltbommel.

Lang niet alles is te overzien. Er kunnen zich altijd omstandigheden voordoen waardoor men de dingen in een ander licht moet gaan zien. Altijd kunnen er zich gebeurtenissen voordoen waarop men niet echt is voorbereid. Dat geldt dus ook voor de kanteling van de Wmo, de transitie van de begeleidingstaken van de AWBZ naar de Wmo, de verdere uitbouw van het CJG en de decentralisatie van de Jeugdzorg. Maar op grond van de informatie die tijdens dit onderzoek is vergaard, komt de Rekenkamercommissie tot de slotsom dat de gemeente Maasdriel deze uitdagingen goed aan moet kunnen.

20-11-2011

Bijlage 1: Interviews

Voor dit onderzoek heeft de Rekenkamercommissie de volgende personen geïnterviewd:

Mieke Boas, Voorzitter van de Participatieraad Maasdriel;

Susanna Butterman, Senior Beleidsadviseur bij de Regio Rivierenland;

John Leijdekkers, Wethouder van de gemeente Maasdriel;

Johan Reuser, Beleidsadviseur Welzijn/Wmo bij de gemeente Maasdriel;

Henk de Vries, Coördinator team Wmo bij de gemeente Maasdriel;

Gabrielle van der Zalm, Beleidsadviseur Samenleving bij de gemeente Maasdriel.

Bijlage 2: Wet- en regelgeving

Voor dit onderzoek heeft de Rekenkamercommissie onder meer de volgende wet- en regelgeving geraadpleegd:

Algemene wet bestuursrecht;

Bestuursafspraken 2011-2015;

Wet maatschappelijke ondersteuning;

Besluit maatschappelijke ondersteuning;

Regeling maatschappelijke ondersteuning;

Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Maasdriel 2009;

Besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente Maasdriel 2011;

Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning gemeente Maasdriel 2011;

Wet publieke gezondheid;

Tijdelijke regeling CJG;

Wet op jeugdzorg;

Uitvoeringsbesluit Wet op de jeugdzorg;

Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten;

Besluit zorgaanpak AWBZ;

Verordening Participatieraad Maasdriel 2010;

Verordening welzijnssubsidies 2007.

Bijlage 3: Documenten:

Voor dit onderzoek heeft de Rekenkamercommissie onder meer de volgende documenten bestudeerd:

'Geen kind buiten spel', Beleidsbrief over de stelselwijziging jeugd van de Staatssecretaris aan de Tweede Kamer, 8 november 2011;

Ombuigingsvoorstellen 2012-2015, gemeente Maasdriel, oktober 2011;

Programmabegroting 2012, gemeente Maasdriel, oktober 2011;

Brief aan college, Participatieraad Maasdriel, 12 oktober 2011;

Decentralisatie begeleiding naar de Wmo, Plan van aanpak TransitieBureau, Transitiebureau VWS-VNG), oktober 2011;

Nieuwsbrief nr. 6 (voor CJG partners), gemeente Maasdriel, september/oktober 2011;

Voorstel integrale CJG begroting, Regio Rivierenland, 15 september 2011;

Kantelen in de Wmo, VNG, september 2011;

Commissiemededeling: *Resultaten Wmo-basisbenchmark en Wmo-individuele voorzieningen over 2010, Resultaten Wmo-tevredenheidsonderzoek over 2010*, gemeente Maasdriel, 13 september 2011;

Tevredenheidsonderzoek Wmo over 2010, Cliënten individuele voorzieningen, Gemeente Maasdriel, SGBO, 2011;

Benchmark Wmo 2011, Resultaten over 2010, Basisbenchmark Maasdriel, Gemeente Maasdriel, SGBO, 2011;

Benchmark Wmo 2011, Rapport Aantallen en uitgaven Wmo voorzieningen over 2010, Maasdriel, SGBO, 2011;

Verslag inspiratiebijeenkomst 'Klaar voor de Jeugdzorg?', Regio Rivierenland, 2 september 2011;

Kwartaalrapportage CJG Rivierenland, Tweede kwartaal 2011, CJG Rivierenland 29 augustus 2011;

Notitie Maatregelen Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), gemeente Maasdriel, 8 augustus 2011;

Nieuwsbrief nr. 5 (voor CJG partners), gemeente Maasdriel, 5 augustus 2011;

Kerntaken keuzes in Maasdriel, gemeente Maasdriel, 7 juli 2011;

Aanbieding resultaten raads werkgroep KDO, gemeente Maasdriel, 7 juli 2011;

Kadernota 2012-2015, gemeente Maasdriel 30 juni 2011;

Van zorg naar participatie, VNG, juni 2011;

Raadsvoorstel inzake Kadernota 2012-2015, gemeente Maasdriel, 30 juni 2011;

Commissiemededeling: De kanteling in de Wmo, 14 juni 2011;

Rivierenland Kwartaalrapportage CJG Rivierenland, 1e kwartaal 2011, (versie Kopgroep 19 mei), CJG, 19 mei 2011;

Notitie de Kanteling, gemeente Maasdriel, 1 april 2011;

Nieuwe informatie over het Centrum Jeugd en Gezin in Maasdriel, infobulletin gemeente Maasdriel, 18 februari 2011;

Verantwoording Brede Doeluitkering Centrum Jeugd en Gezin 2010 en begroting 2011, Maasdriel, 8 februari 2011;

Notitie Participatieraad Maasdriel, gemeente Maasdriel, 27 oktober 2010;

Informatie over voortgang Centrum Jeugd en Gezin in Maasdriel, gemeente Maasdriel, 21 oktober 2010;

De compensatieverplichting binnen de Wet maatschappelijke ondersteuning, Bouwstenen voor de toekomst, Maasdriel, Cannock Chase, september 2010;

Regionale begroting CJG 2010/2011, gemeente Maasdriel, 14 september 2010;

Een toekomst voor Maasdriel, Aan de slag voor alle kernen!, Coalitieakkoord gemeente Maasdriel, 2010;

Stand van zaken regionale en lokale CJG-ontwikkeling, gemeente Maasdriel, 9 juli 2009;

Werkende Wijs, Het script bij de regionale CJG-visie Denk aan onze kinderen, Regio Rivierenland, april 2009;

Denk aan onze kinderen, Regio Rivierenland, januari 2009.

Jeugd Uit Maasdriel met Perspectief, gemeente Maasdriel, 9 oktober 2008;

Visie Maasdriel 2020+, gemeente Maasdriel, 3 juli 2008;

Regiovisie CJG en eerste aanzet lokale CJG, gemeente Maasdriel, 19 maart 2008;

Startnotitie ontwikkeling Centrum Jeugd en Gezin in Maasdriel, gemeente Maasdriel, 2008;

Nota aanbestedingsbeleid 2006, gemeente Maasdriel, 2006.